

videre, see, hvorledes Forholdene stille sig. Jeg skal ikke i alle Henseender prise det sjællandske Jernbaneselskab; jeg troer, at det har været noget for forsigtigt til sine Tider; men det er jo ganske vist, at da dette Selskab bestaaer af private Actionairer, kunde man ogsaa vente, at det maatte være mere forsigtigt, end Staten behøver at være. Men det vil jeg sige, at Antydningen af, hvilken Vei man skal gaae, er ogsaa givet os af dette Selskab. Det har bygget til Moeskilde og Korsør, og saa har det ventet en Stund, indtil Udbyttet steg; Actionairerne have naaet, at Actierne staae ret godt, at de faae $4\frac{1}{2}$ pCt. Rente, efterat de have tilbagebetalt Staten, hvad de skyldte den; saa gaae de med Sikkerhed videre, og efter at have bygget Helsingørsbanen og Klampenborgbanen, have de endnu en Rente af $4\frac{1}{2}$ pCt.; saa komme de til os igjen og sige: Vi ville gjerne bygge videre igjennem Syddjælland. Det er denne Fremgangsmaade, et lille Forsøg paa at see, hvorledes de Jernbaner, man allerede har anlagt, betale sig, som jeg gjerne vilde bede Thinget og Ministeren at tage med i Betragtning, som en umaadelig Fordeel, for at komme til Kundskab om, hvorvidt man i de første Aar derefter skal bygge videre eller skal vente en lille Stund. Til Efteraaret ville vi idetmindste have en Erfaring, som i saa Henseende noget kan veilede os. Jeg forlanger hverken $4\frac{1}{2}$ eller 4 pCt. af Jernbanerne for at bygge videre, men dersom Udbyttet skulde være et saadant, at man ikke naaede Mere, end der i Finantslovsforslaget er beregnet, nemlig mellem $\frac{3}{4}$ og 1 pCt. af de anlagte Jernbaner, saa vilde jeg ansee det for meget betænkeligt, om vi vilde gaae videre paa den Vei, vi ere komne ind paa. Jeg vil da sige: Lader os see, naar den 1ste October 1868 Jernbanen fra Fredericia til Aarhus, i Forening med Jernbaneforbindelsen mellem Aarhus, Randers og Viborg er aabnet, hvorledes Sagen i Aaret derefter stiller sig; thi da have vi et sammenhængende Net, som, naar Prøveaaret er forbi, vil give os en nogenlunde sikker Oversigt over, hvilken Indtægt Banerne ville give. Skulde vi imidlertid allerede til Efteraaret 1868 have vundet en Erfaring om, at de allerede anlagte Jernbaner give en større

Indtægt, end man har beregnet, saa er maaskee min Frygt borte; naar disse Baner allerede uden den omtalte Forbindelse kunne give om end kun 2 pCt., saa siger jeg, at vi muligt kunne bygge noget videre. Fremfor Alt siger jeg: Lader os vente til den Tid, for at vi kunne have en Erfaring at støtte os til. Hvis vi ikke gjøre det, da give vi os ind paa det Løse, det Usikre og aldeles Ubestemte med Hensyn til, hvorledes disse Baner ville stille sig, og om vi kunne vente, at de ville give nogen taalelig Rente; men det kan dog ikke være Folkethingets og Regjeringens Mening, at dersom vi af hele den Capital paa 30 Millioner, som skulde udgives til Jernbaner m. v. i Sylland, i længere Tid kun kunde naae f. Ex. 1 pCt. Rente, vi da burde gjøre saadanne Offre, som de her forlangte. Naar man imidlertid troer, at disse Jernbaner vilde give en betydelig, en stigende Rente, da er Faren ved at vente lidt dog ikke overordentlig stor, thi om vi end begynde noget senere paa Jernbaneanlægene, kan man jo arbejde saa meget desto raskere. — Naar jeg taler for denne Udsættelse, kan jeg forsikre de ærede Medlemmer om, at det slet ikke er, fordi jeg venter, at den overordentlige Skat derved kan bortfalde. Jeg er mig fuldkommen bevidst — jeg har ikke den fjerneste Tvivl i saa Henseende —, at ligesom Udgifterne til Hær og Marine ere stegne betydeligt ved de Love, som vi have vedtaget ifjor, og som jeg glæder mig over, at vi have vedtaget, saaledes vil der i de første Aar fremkomme overordentlige Forbringinger, som ville gjøre det nødvendigt, at man vedbliver med at opkræve denne Skat, hvad enten vi anlægge Jernbaner eller ikke; men det kan jeg ikke negte, at dersom Forholdene skulde stille sig saa, at vi ikke alene maatte vedblive at opkræve en saadan Skat som den, der nu opkræves, men endogsaa maatte paalægge yderligere Skatter for nu at laste os ind paa dette store Jernbaneforetagende, vilde jeg ansee dette for at være Noget, vi ikke kunde forsvare, og jeg vil ikke være med til at bære Ansvar for det. Men naar saa de ærede Medlemmer sige, at det er ikke sikkert, at vi beholde den Indenrigsminister, vi have nu, saa siger jeg: Er ikke Rigsdagen stærk nok og har ikke hvert eneste Medlem Følelsen af